

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากแนวคิดเดิมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ที่มีการปฏิวัติและเป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองและมีการสถาปนารัฐธรรมนูญขึ้น นักนิติศาสตร์ไทยส่วนใหญ่จะยอมรับว่าเมื่อคณะปฏิวัติ ยึดอำนาจการปกครองสำเร็จย่อมเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดฐานะรัฐาธิปัตย์ (sovereign) ฉะนั้นคำสั่งใดของหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่มีเจตนามุ่งหมายให้เป็นกฎหมายก็ย่อมเป็นกฎหมายและมีค่าบังคับเช่นเดียวกับกฎหมายที่ออกโดยกระบวนการนิติบัญญัติ ส่วนค่าบังคับทางกฎหมายหรือสภาพบังคับทางกฎหมายของประกาศหรือคำสั่งคณะปฏิวัติจะเทียบเท่ากับกฎหมายลำดับใดนั้นเท่าที่ศึกษามาแล้วพบว่า ต้องดูความมุ่งหมายและเจตจำนงที่จะใช้ว่าจะให้มีผลใช้บังคับเทียบเท่ากฎหมายในลำดับใด การปฏิวัติ รัฐประหารกับการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยย่อมดูว่าเป็นของคู่กันเสมอ นับแต่ปี พ.ศ. 2476 ที่มีการปฏิวัติเพื่อล้มล้างรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรกเพื่อต้องการให้มีการสถาปนารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นดูเหมือนว่าองค์กรทั้งหลายที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการกระทำของคณะปฏิวัติมักจะยอมรับการใช้อำนาจของคณะบุคคลนั้นหากว่าเป็นการยึดอำนาจโดยสำเร็จแล้ว และต้องถือว่าคำสั่งหรือประกาศใด ๆ ของคณะผู้ยึดอำนาจนั้นเป็นกฎหมาย โดยถือความคิดนี้เป็นแนวเดียวกันและเดินตามกันมาตลอด กระทั่งในปี 2540 ก็ยังมีคำวินิจฉัยที่รับรองการใช้อำนาจของคณะปฏิวัติด้วย โดยศาลฎีกาได้*วินิจฉัยรับรองเกี่ยวกับการใช้อำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติในการออกประกาศ ฉบับที่ 49 ว่าเป็นกฎหมายแม้ว่าเดิมนั้นในปี พ.ศ. 2536 ศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยศาลฎีกาที่ 913/2536ว่า การออกประกาศของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ 26 เป็นโมฆะเพราะขัดรัฐธรรมนูญก็ตาม ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าแนวคิดที่ว่าคำสั่งของคณะปฏิวัติ รัฐประหารมีผลบังคับเป็นกฎหมายนับอดีตถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) คำวินิจฉัยขององค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการต่างยอมรับถึงการให้

*ผู้สนใจโปรดศึกษาได้จากคำพิพากษาศาลฎีกา (ประชุมใหญ่)

อำนาจของคณะปฏิวัติภายหลังยึดอำนาจการปกครองสำเร็จอยู่เช่นเดิม เพียงแต่อาจมีข้อแม้ที่จะต้องพิจารณาเจตนารมณ์ของคำสั่ง หรือประกาศฉบับนั้น ๆ ก่อนว่ามีเจตนารมณ์ที่ถูกต้องและเพื่อประโยชน์แก่มหาชนเป็นส่วนรวมหรือไม่ กล่าวคือถ้าประกาศฉบับใดของคณะปฏิวัติมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และไม่มีข้อความที่ขัดกับรัฐธรรมนูญย่อมมีผลใช้บังคับได้ ฉะนั้นในคำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่ 1745/2540 ที่วินิจฉัยยอมรับประกาศของ รสช. ฉบับที่ 49 ที่แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการอัยการว่าเป็นกฎหมายนั้นจะเห็นว่า ประกาศมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้ประกาศฉบับดังกล่าวมีสภาพบังคับเป็นกฎหมายเท่าเทียมกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการอัยการที่ต้องการปรับปรุงโครงสร้างของพนักงานอัยการให้เป็นอิสระและเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนส่วนรวม จึงมีผลเป็นกฎหมายและได้รับการยอมรับจากองค์กรต่าง ๆ ในขณะที่ในคำวินิจฉัยศาลฎีกาที่ 913/2536 เป็นคำวินิจฉัยที่วินิจฉัยถึงการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จของคณะ รสช. ในการใช้อำนาจตุลาการที่เป็นการจัดตั้งคณะบุคคลที่ไม่ใช่ศาลขึ้นทำหน้าที่แทนตุลาการ ซึ่งมีเนื้อหาขัดกับรัฐธรรมนูญในขณะนั้น และขัดกับธรรมเนียมประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้น การที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยให้ประกาศฉบับที่ 26 ตกเป็นโมฆะจึงเป็นการวินิจฉัยถึงเนื้อหาสาระของประกาศ ฉบับดังกล่าวภายหลังจากวินิจฉัยรับรองการใช้อำนาจในการออกกฎหมายหรือรับรองกรรมวิธีในการออกกฎหมายว่ามีสภาพบังคับเป็นกฎหมายแล้วอันเป็นคนละขั้นตอนกัน ดังนี้ คำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่ได้วินิจฉัยเป็นสองแนวข้างต้นจึงชอบด้วยเหตุและผลแล้ว

จากเหตุผลและแนวคำวินิจฉัยข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า การปฏิวัติ
รัฐประหารของไทยในปัจจุบันแม้จะไม่เป็นที่ยอมรับกันในวงการนิติศาสตร์* ไม่ว่า

* ผู้สนใจโปรดศึกษาได้จากความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 3
ในวารสารกฎหมายปกครอง เล่มที่ 1 เมษายน 2525 ตอน 1 หน้า 213-218.
ที่มีความเห็นสรุปว่า คำว่า "ปฏิวัติ" มีความหมายว่าเป็นการล้มล้างรัฐธรรมนูญ
โดยการใช้อำนาจอันเป็นการมิชอบตามกฎหมายอาญาและขัดกับเจตนารมณ์ใน
รัฐธรรมนูญจึงไม่อาจใช้ชื่อพรรคการเมืองว่า "พรรคปฏิวัติ" ได้

เพราะเหตุผลอย่างใด ๆ ก็ตาม แต่ถ้าการปฏิวัติและยึดอำนาจการปกครองและล้มล้างรัฐธรรมนูญสำเร็จจนกระทั่งมีการสถาปนากฎหมายขึ้นใหม่โดยคณะปฏิวัติ คณะนั้น การที่จะมองว่าประกาศฉบับนั้น ๆ จะไม่มีผลบังคับไปเสียทีเดียวน่าจะไม่ต้อง ทิ้งนี้คงต้องพิจารณาดูเนื้อหาและพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของประกาศฉบับนั้น ๆ ด้วยเช่นกันว่า มีวัตถุประสงค์ให้มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายและเพื่อประโยชน์ของมหาชนเป็นส่วนรวมด้วยหรือไม่ ถ้าประกาศฉบับใดมีจุดประสงค์ให้มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายและ เป็นประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวมก็น่าได้รับการยอมรับตั้ง เช่นศาลฎีกาได้วินิจฉัยในคำพิพากษาฎีกาที่ 1745/2540 ที่กล่าวแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการยอมรับถึงประกาศฉบับใด ๆ ของคณะปฏิวัติแต่เนื่องจากตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่สนับสนุนให้มีการล้มล้างรัฐธรรมนูญโดยการใช้กำลังอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานกบฏ เมื่อเป็นเช่นนี้ควรให้มีการแก้ไขกฎหมายของคณะปฏิวัติดังกล่าวเพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขชื่อกฎหมายซึ่งอาจให้ตัดคำว่าประกาศของคณะปฏิวัติ และให้ใช้ชื่อเป็นพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาแทนน่าจะเหมาะสมกว่า

เมื่อได้รับข้อสรุปถึงสภาพบังคับทางกฎหมายของคณะปฏิวัติแล้วประเด็นต่อไปที่ต้องพิจารณาก็คือ องค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะปฏิวัตินั้น ๆ ว่าได้กระทำถูกต้องตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และการออกประกาศฉบับใด ๆ ออกมาจะมีผลบังคับตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งเดิมก่อนปี พ.ศ. 2540 ที่จะมีการตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้น อำนาจหน้าที่ดังกล่าวยังเป็นที่ยกเถียงกันอย่างมากในวงการนิติศาสตร์ไทยว่าควรให้องค์กรใดเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายรัฐธรรมนูญ ระหว่างองค์กรศาลยุติธรรมหรือองค์กรคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะการตรวจสอบประกาศของคณะปฏิวัติภายหลังมีการปฏิวัติล้มล้างรัฐธรรมนูญสำเร็จศาลยุติธรรมจะมีอำนาจตรวจสอบประกาศของคณะปฏิวัติหรือไม่ หากมีประเด็นในคดีที่จะต้องพิจารณาว่าประกาศฉบับนั้น ๆ จะขัดกับรัฐธรรมนูญ

การตรวจสอบประกาศของคณะปฏิวัติมิให้ขัดรัฐธรรมนูญโดยศาลยุติธรรมในประเทศไทยเป็นการใช้อำนาจตุลาการโดยศาลยุติธรรมเข้าไป

ตรวจสอบ ซึ่งศาลยุติธรรมให้เหตุผลว่า ศาลเป็นองค์กรที่ใช้กฎหมายตามหลักกฎหมายทั่วไป เพราะฉะนั้นเมื่อศาลเห็นว่าการกระทำใด ๆ ที่มีขอบศาลย่อมมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดได้ ซึ่งในประเด็นนี้ผู้ทำวิทยานิพนธ์เห็นว่า การที่ศาลยุติธรรมก้าวล่วงเข้าไปตรวจสอบประกาศของคณะปฏิวัติกรณีนี้มิใช่เป็นการตรวจสอบการกระทำของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติที่รัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้อำนาจตุลาการเข้าไปตรวจสอบการกระทำอันมิชอบของคณะปฏิวัติในฐานะที่คณะปฏิวัติต้องการล้มล้างรัฐธรรมนูญอันเป็นความผิดต่อกฎหมายอาญา และเป็นการตรวจสอบถึงที่มาของประกาศคณะปฏิวัติก่อนที่จะมาพิจารณาถึงเนื้อหาของประกาศคณะปฏิวัติ ซึ่งถ้าเมื่อใดคณะปฏิวัติทำการยึดอำนาจและล้มล้างรัฐธรรมนูญสำเร็จจนมีการสถาปนารัฐธรรมนูญใหม่ ในฐานะของคณะปฏิวัติจากเป็นผู้กระทำความผิดฐานกบฏย่อมกลายเป็นผู้มีอำนาจในฐานะราชาธิปไตยและมีอำนาจออกกฎหมายเองได้ ฉะนั้น การเข้าไปตรวจสอบว่าประกาศหรือคำสั่งใดของคณะปฏิวัติชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ย่อมเป็นความชอบธรรมที่ศาลยุติธรรมสามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้หาใช่เป็นการใช้อำนาจขัดกับรัฐธรรมนูญที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่น ๆ แต่อย่างใด ทั้งกรณีนี้ก็มิใช่เป็นการกระทำของฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารอันศาลยุติธรรมที่ถือว่าเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการจะกระทำมิได้ และหาได้ขัดกับหลักการแบ่งแยกอำนาจด้วยเช่นกัน และเหตุผลที่น่าจะถือว่าเป็นการสนับสนุนการใช้อำนาจของศาลยุติธรรมกรณีตรวจสอบประกาศของคณะปฏิวัติได้อีกก็คือ ความไม่แน่ใจในการใช้อำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในอดีตที่ถือไม่ได้ว่าเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการ แต่อาจเรียกว่าเป็นองค์กรทางการเมือง (political organ) ที่อาจถูกการเมืองและอิทธิพลภายนอกแทรกแซงในการใช้อำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ ดังจะเห็นได้จากองค์ประกอบ และโครงสร้างของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาส่วนมากจะมีโครงสร้างที่มีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีสัดส่วนไม่เหมาะสม จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจที่ศาลยุติธรรมจะใช้อำนาจตรวจสอบประกาศของคณะปฏิวัติและวินิจฉัยว่าประกาศฉบับใดของคณะปฏิวัติมีผลใช้บังคับและฉบับใดจะไม่มีผลใช้บังคับเพราะขัดรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันมีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ให้มีอำนาจตรวจสอบความชอบของกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญทุกกรณี แม้ในความเป็นจริงจะยังไม่มีมีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นก็ตาม แต่ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) มาตรา 320 จะกำหนดให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญเป็นศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะมีศาลรัฐธรรมนูญ จึงถือได้ว่า ปัจจุบันมีการบัญญัติให้มีศาลรัฐธรรมนูญขึ้นทำหน้าที่ตรวจสอบกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญ รวมทั้งตรวจสอบเรื่องอื่น ๆ ที่จะมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่าจะขัดกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือไม่ด้วย ซึ่งการตรวจสอบอื่น ๆ ของศาลรัฐธรรมนูญกรณีนี้ น่าจะรวมไปถึงการตรวจสอบประกาศของคณะปฏิวัติมิให้ขัดรัฐธรรมนูญด้วย ถึงอย่างไรก็ตาม แม้ปัจจุบันจะมีศาลรัฐธรรมนูญแต่กระบวนการนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในขณะนี้ยังไม่เปิดช่องให้บุคคลทั่วไปสามารถเสนอข้อพิพาทขึ้นสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรงเหมือนในคดีแพ่งหรือคดีอาญา แต่รัฐธรรมนูญคงให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรมและประธานรัฐสภาเป็นผู้วินิจฉัยในเบื้องต้นอยู่เช่นเดิมว่า สมควรนำเรื่องใดให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยหรือไม่ ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการสกัดกั้นคดีมิให้ขึ้นมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญโดยปริยายนั่นเอง ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยว่าการตรวจสอบประกาศของคณะปฏิวัติมิให้ขัดรัฐธรรมนูญจะเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรใดในประเทศไทยย่อมหมดไป ถ้าหากมีปัญหานี้ขึ้นจริงก็มีปัญหาที่จะต้องพิจารณาเรื่องอำนาจหน้าที่ของศาลสองศาลที่มีเขตอำนาจขัดกันระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นปัญหาใหม่ อันจะต้องวินิจฉัยในประเด็นเรื่องเขตอำนาจศาลที่ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) ได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิเศษซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการ และเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของคณะกรรมการนี้ จะเห็นว่าเป็นโครงสร้างที่ต้องการให้มีกรรมการโดยตำแหน่งที่ดำรงตำแหน่งประมุขของฝ่ายตุลาการของศาลแต่ละศาลเป็นองค์ประกอบหลัก อีกทั้งยังประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิอีกสี่คนที่อาจเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านอื่นที่มีใช้ทางด้านนิติศาสตร์ก็ได้ ชื่อนำสนใจกรณีนี้ก็คือ เหตุใดรัฐธรรมนูญไม่บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการและมี

อำนาจชี้ขาดคดีที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญอยู่แล้วมีอำนาจชี้ขาดข้อขัดแย้งเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลดังกล่าว กรณีนี้น่าจะวิเคราะห์ได้ว่า เมื่อมีประเด็นปัญหาที่ต้องวินิจฉัยเรื่องอำนาจขัดกันระหว่างศาลสองศาล โดยเฉพาะถ้าเป็นศาลรัฐธรรมนูญกับศาลอื่นก็เท่ากับศาลรัฐธรรมนูญนั่นเองมีข้อพิพาทและถือว่าเป็นคู่กรณีเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย จึงไม่ชอบนักที่จะให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นผู้ชี้ขาดเองหรือจะเป็นหน้าที่ของศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ชี้ขาด

ตามที่ผู้ทำวิทยานิพนธ์กล่าวไปแล้วในตอนต้นถึงอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบประกาศคณะปฏิวัติให้ขัดรัฐธรรมนูญเฉพาะที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบันเท่านั้น ส่วนในอนาคตยังไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะมีการปฏิวัติรัฐประหารเกิดขึ้นในประเทศไทยอีกหรือไม่ ถ้ามีเหตุการณ์ล้มล้างรัฐธรรมนูญโดยการปฏิวัติรัฐประหารเกิดขึ้นในอนาคตคงต้องมีปัญหาที่ต้องวิเคราะห์ด้วยว่าองค์กรใดจะเป็นองค์กรผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบประกาศคณะปฏิวัติให้ขัดรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะเมื่อมีการปฏิวัติและล้มล้างรัฐธรรมนูญแล้วรัฐธรรมนูญฉบับเดิมย่อมสิ้นผล และองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งศาลรัฐธรรมนูญที่ถือว่าเป็นองค์กรเดียวในปัจจุบันอันเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตรวจสอบความชอบเกี่ยวกับคดีรัฐธรรมนูญย่อมหมดสภาพไปด้วย ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปก็คือแล้วองค์กรใดจะเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนี้ให้มีผลเป็นการถาวรและต่อเนื่อง

จากปัญหาข้างต้นที่ผู้ทำวิทยานิพนธ์ได้ศึกษา และกล่าวไปแล้วในวิทยานิพนธ์นี้ถึงอำนาจในการตรวจสอบความชอบของการปฏิวัติและสภาพบังคับทางกฎหมายของประกาศคณะปฏิวัติว่าการกระทำดังกล่าวของคณะปฏิวัติเป็นการกระทำที่ขัดต่อบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญารฐานกบฏ ซึ่งเป็นคนละส่วน และคนละขั้นตอนกับการที่จะวินิจฉัยว่าเนื้อหาสาระของประกาศฉบับใดมีเนื้อหาขัดกับรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นในประเด็นนี้เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้สิ้นสภาพไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญฉบับเดิมโดยการปฏิวัติเสียแล้ว คงไม่อาจโต้แย้งได้ว่าศาลยุติธรรมย่อมมีอำนาจตรวจสอบถึงการกระทำอันมิชอบดังกล่าวของคณะปฏิวัติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาลยุติธรรมมักจะเป็นองค์กรเดียว(นอกจากองคมนตรี)ที่คงอยู่ และสามารถทำหน้าที่ได้อย่างถาวรและต่อเนื่อง แม้จะมีการปฏิวัติ รัฐประหาร อย่างไรก็ดีแม้ว่าในปัจจุบัน

รัฐธรรมนูญจะให้มีศาลปกครองแล้วก็ตาม แต่การใช้อำนาจของคณะปฏิวัติล้มล้าง
รัฐธรรมนูญนั้นคงไม่มีใครโดยอมรับว่าเป็นการใช้อำนาจในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ
อันจะอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองที่จะตรวจสอบการกระทำของคณะปฏิวัติ
ดังกล่าว จึงไม่คิดที่จะกล่าวว่าในช่วงเวลาที่ไม่มีศาลรัฐธรรมนูญนั้นศาลยุติธรรม
ย่อมใช้อำนาจตรวจสอบได้เสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย